

Saksnr.: 2014/11322
Løpenr.: 107448/2019
Klassering: X70
Saksbehandler: Gabriela Grolms

Møtebok – Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Næring og kulturkomiteen	05.06.2019	
Fylkestinget	20.06.2019	

Orientering om Regionalt Forskningsfond Oslofjordfondet: Årsrapport 2018 og handlingsplan 2019

Komitelederens forslag til innstilling

Oslofjordfondets årsrapport 2018 og handlingsplan 2019 tas til orientering

Komitelederens behandling

Ingen endring.

Sarpsborg, 16. mai 2019

Andreas Lervik
leder av Næring og kulturkomiteen

Fylkesrådmannens anbefaling

Oslofjordfondets årsrapport 2018 og handlingsplan 2019 tas til orientering

Sarpsborg, 29. april 2019

Anne Skau
fylkesrådmann

Håkon B. Johnsen
fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Regionale forskningsfond er finansiert av Kunnskapsdepartementet, og er eid av fylkeskommunene. Østfold fylkeskommune er sammen med Buskerud, Telemark og Vestfold deleier i Regionalt forskningsfond Oslofjordfondet (FU-sak 148/2009).

Kunnskapsdepartementets retningslinjer for Regionale forskningsfond (revidert 07.04.2013) og tildelingsbrevet gir føringer for hvordan Oslofjordfondet skal forvaltes og administreres. Retningslinjene sier blant annet at fondet sitt formål er å styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling.

I følge både retningslinjene og tildelingsbrevet skal fondsstyret rapportere årlig om Oslofjordfondet sin virksomhet til Kunnskapsdepartementet.

Årsrapport for 2018 og handlingsplan 2019 legges herved fram til orientering.

Fakta

Generelt om Oslofjordfondet

Oslofjordfondet er en av 7 fondsregioner i de Regionale forskningsfondene. Fondet ble etablert i 2010 av de fire samarbeidende fylkene Buskerud, Telemark, Vestfold og Østfold (FU-sak 148/2009). Fylkestingene oppnevner fondsstyret som består av 2 representanter fra hvert fylke og 2 statlige representanter.

Fylkestingene gir rammene for fondets virksomhet i et felles bestillingsbrev (FT-sak 40/2015). Bestillingsbrevet tar utgangspunkt i fylkenes egne FoU-strategier og identifiserer både overlappende strategiske områder og områder hvor styrken i et fylke kan komme de andre fylkene til gode. Bestillingsbrevet spesifiserer felles visjon, mål og fem prioriterte innsatsområder. Videre inneholder bestillingsbrevet tilrådinger som gir fondsstyret legitimitet for å prioritere enkelte grep.

På bakgrunn av bestillingsbrevet og den årlige vurderingen av virksomheten utformer fondsstyret en handlingsplan, som gjennomføres av et felles sekretariat som består av sekretariatsleder, rådgiver og representanter fra de fire fylkeskommunene som har relevant bakgrunn og yrkeserfaring. Handlingsplanen skal prioritere bruken av fondsmidlene med hensyn til forskningstema, søkergrupper og vektlegging av de ulike prosjektypene. Handlingsplanen er flerårig og følger, som bestillingsbrevet og oppnevningsperiode, valgperiodene. Planen oppdateres årlig.

Oslofjordfondets visjon er at forskningsdrevet innovasjon styrker kunnskapsutviklingen, verdiskapingen og mulighetene for en bærekraftig utvikling av hele fondsregionen. Fondet skal:

- Fokusere på forskningsdrevet innovasjon
- Stimulere til tettere samarbeid mellom forskningsinstitusjoner og å styrke deres koblinger til næringsliv og offentlig sektor

- Stimulere næringsliv og offentlige virksomheter til å initiere forskning, og å ta i bruk ny kunnskap for å styrke sin verdiskaping, konkurransekraft, kompetanse, innovasjon- og omstillingsevne.

Hvert år skal det lyses ut midler både til næringsrelatert forskning og til problemstillinger i offentlig sektor innenfor fondsregionenes fem prioriterte innsatsområder

1. Klima, miljø og energi
2. Helse og omsorg
3. Velferd, utdanning og oppvekst
4. By-, steds- og regionutvikling
5. Teknologi

Bestillingsbrevet gir styret et handlingsrom for å spisse utlysninger både med hensyn på forskningstema/innsatsområder, prosjekttype og søkergruppe. Oslofjordfondet skal ha:

- En forberedende funksjon i forhold til nasjonale program gjennom å lyse ut midler til kvalifiseringsstøtte
- En kompletterende funksjon i forhold til områder der det ikke lyses ut midler nasjonalt, men som er viktige for regionen
- En forsterkende funksjon i forhold til områder som lyses ut i nasjonale program på områder som er spesielt viktige for regionen

Disse tre kulepunktene samles under begrepet «regional relevans» og fondet benytter særskilte vurderingskriterier i søknadsvurderingen. Den regionale relevansen vurderes alltid i regionale ekspertpaneler hvor minst 3 regionale eksperter vurderer én og samme søknad. Oslofjordfondets vurderingskriterier følger samme kravene som stilles ved nasjonale utlysninger i Forskningsrådet. Kriteriene er offentlig tilgjengelig for søkerne. Mer informasjon finnes i Oslofjordfondets handlingsplan og på [Oslofjordfondets](#) nettside.

Bestillingsbrevet oppfordrer fondsstyret til å konsentrere seg om et fåtall prosjekttyper, og særlig vektlegge regionale kvalifiseringsprosjekter, regionale bedriftsprosjekter og regionale offentlige prosjekter.

Hovedresultater 2018

Måloppnåing: Oslofjordfondet har nådd sitt operative mål, som var å finansiere 20-25 kvalifiseringsprosjekter og 6-8 nye hovedprosjekter. Resultatet ved utgangen av 2018 er 42 kvalifiseringsprosjekter og 8 hovedprosjekter.

Utlysninger og responsen: Oslofjordfondet har hatt tre utlysninger med seks søknadsfrister. Utlysningene har primært vært rettet mot regionalt næringsliv og offentlig sektor. Oslofjordfondet mottok søknader fra alle fire fylker innenfor alle innsatsområder. Styret har behandlet 88 søknader, derav 60 % fra regionalt næringsliv, 16 % fra offentlig sektor og 24 % fra forskingsinstitusjoner.

Aktører i Østfold søkte om støtte til totalt 20 prosjekter, hvorav 10 ble innvilget. Aktører i Østfold ble valgt som samarbeidspartnere i 14 søknader fra andre fylker.

Tildelte midler: Oslofjordfondet tildelte 35,8 millioner kroner til 50 nye forskningsprosjekter. Dersom man inkluderer egeninnsats fra prosjekteier og partnere, genererer fondet forskningsaktivitet for mer enn 79 millioner kroner. Søkeraktiviteten er størst i Vestfold, og det er Telemark som har størst tildeling.

Innovasjoner: Det er utviklet syv nye forretningsområder i eksisterende bedrifter, og etablert tre nye foretak (jfr. vedlagt årsrapport, tabell 6). Prosjektene har rapportert om 52 kommersielle resultater og 49 forbedrede metoder, 14 nye produkter og 5 patenter.

Rekruttering: 58 % av søkerne til kvalifiseringsstøtteutlysningen for bedrifter og offentlig sektor er nye søkere til fondet. Majoriteten av disse er små og mellomstore bedrifter.

Ambisjonsløft: Fem av de åtte regionale hovedprosjektene som fikk tildeling for 2018 har først gjennomført et regionalt kvalifiseringsprosjekt. Av de 20 kvalifiseringsprosjekter slutført i 2018 har 18 prosjekter rapportert at de har eller skal sende inn søknad om finansiering av et hovedprosjekt. Det er per 31.12.18 ikke kjent om disse har fått bevilget videre finansiering. To prosjekter har fått bevilget midler til videreføring hhv fra Oslofjordfondet og Extrastiftelsen. Fem har sent inn søknad til Oslofjordfondet vår 2019.

Kompetanseheving: Bedrifter og kommuner som har mottatt støtte til hovedprosjekter, og som er slutført i 2018, har rapportert økning av kompetanse, forsknings og innovasjonsaktivitet, og at prosjektresultatene er videreført i nye prosjekter finansiert fra Forny 2020, Demo2000, Innovasjon Norge og EU Horisont 2020.

Søknadskompetanse: Kvaliteten på søknader er variabel, men stigende. Kvaliteten på søknader om kvalifiseringsstøtte har økt betydelig, slik at styret valgte å øke tildelingen til kvalifiseringsprosjekter (operativt mål var 20-25, tildelt er 48).

Samtlige søkere får skriftlig tilbakemelding på søknadens sterke og svake sider, gode søknader som fikk avslag inviteres til prosjektverksted. I 2018 ble det kun arrangert ett verksted i Drammen i Oslofjordfondets regi. I tillegg gjennomfører de fylkeskommunale sekretariatsmedlemmene egne informasjonsmøter og læringsarenaer, og agerer som rådgivere og kompetansemeglere i sine respektive fylker. Denne innsatsen rapporteres ikke til Oslofjordfondet.

Formidling: Hovedprosjektene har i 2018 rapportert om 318 formidlingsaktiviteter rettet mot brukergrupper og allmennheten, og 127 publikasjoner i vitenskapelige tidsskrift, fagtidsskrift, rapporter, bøker og publiserte foredrag.

Handlingsplan 2019

Utlysninger

1. kontinuerlig: kvalifiseringsprosjekter for bedrifter og offentlig sektor innen alle fem innsatsområder. Maksimalt støttebeløp økes fra 250.000 (i 2018) til 500.000.
2. desember 2018 med søknadsfrist 13. februar 2019: Regionale bedriftsprosjekter og Regionale offentlige prosjekter.
Utlysningen til bedrifter er spisset og gjelder forskningsutfordringer innenfor:

- Miljøvennlig omstilling
- Miljøteknologi, sirkulærøkonomi og utvikling av klima- og miljøvennlige arbeidsmetoder og -prosesser
- Bærekraftig stedsutvikling f.eks. næringsutvikling, transport, klimatilpassing og redusert klimagassutslipp, vann og avløp, bygg og grønne materialer
- Bærekraftig utnyttelse av regionale naturressurser

Utlysningen til kommunal sektor gjelder alle fem innsatsområder.
Alle utlysninger publiseres på Oslofjordfondets [nettside](#).

Budsjettramme: Oslofjordfondet er for 2019 tildelt 34 757 000 kroner, som fordeles slik:

- Utlysning av kvalifiseringsstøtte: kr 7 000 000
- Utlysning av hovedprosjektstøtte: kr 25 324 000
- Administrasjonskostnader 7 %: kr 2 433 000

I tillegg bidrar hvert fondsfylke med omtrent et halvt årsverk hver i sekretariatet, gjennomfører søknadsvurderinger, mobiliserer og agerer i egen regi. Oppgaveporteføljen fra handlingsplanen 2018 gjelder også i 2019.

Fylkesrådmannens vurdering

Effekt på regionalutvikling

Oslofjordfondet kan betraktes som fylkenes eget "forskningsråd". Tildelingene fra Kunnskapsdepartementet øker fylkenes årlige rammer til utvikling, gir insentiv til faglig dialog med aktørene, og gir innsikt i deres sterke og svare sider, muligheter og utfordringer. Denne effekten har blitt til et viktig verktøy i regionalutviklingen.

Kunnskapsløft

At styret satser på kvalitet framfor likefordeling av midler har ført til at forskningsprosjektene holder samme kvalitetsnivå som i liknende program i Forskningsrådet. Styrets økte satsing på kvalifiseringsprosjekter og søknadskompetansebygging vil på sikt ytterligere bidra til regionens kunnskapsløft.

Fylkeskommunens omdømme

Fondsstyret og sekretariatet har en stor oppgaveportefølje, som innebærer mye informasjonsarbeid, mobilisering, kvalitetssikring og prosjektoppfølgning. Dette skaper et godt insentiv til å holde tett kontakt også med aktører utenfor eget fylke, noe som setter regionalutviklingen inn i et større perspektiv. Å gi veiledning underveis og etter avslag har gitt en målbar effekt, tilbakemeldingene fra aktørene viser også at de setter pris på en faglig orientert oppfølging. Rådgivings- og kvalifiseringstiltakene er ettertraktete. Østfold fylkeskommune har i 2018 etablert lignende rutiner for sin egen støtteordning på næringsutvikling i Østfold.

Østfoldperspektivet

I 2018 kom 23% av søknadene fra Østfold som dermed har hentet inn et noe svakere resultat i 2018 (12%). Rollefordelingen i en prosjektsøknad skiller mellom kontraktspartner (ansvarlig søker) og samarbeidspartner. Å bli valgt som samarbeidspartner er et kvalitetsstempel i seg selv, og en samarbeidspartner kan dra like stor nytte av midlene som en ansvarlig søker. Østfoldaktører ble valgt som prosjektpartner ved 14 prosjekter, dette er en økning på 50% sammenlignet med 2017.

Østfoldperspektivet i perioden 2010-2018

Samlet sett over alle driftsår har Østfold levert 24% av den totale søknadsmengden og 20% av antall tildelinger gikk til Østfold. Det er en naturlig variasjon fra år til år, men til en viss grad viser gjennomsnittet at Østfolds mobiliseringsinnsats har et forbedringspotensial. Fylkesrådmannen har vurdert nye grep fortløpende, og i 2019 ble Østfolds mobiliseringsprosjekt "Innovative Østfold" (som er finansiert av Forskningsrådets FORREGION program og Østfold fylkeskommune) styrket med to dedikerte kompetansemeglere.

Forholdet mellom antall innsendte søknader fra Østfold og derav tildelte søknader til Østfold er en pekepinn for hvor godt kvalifiserings- og rådgivingstiltak virker. I 2011 var forholdet med 21% på sitt laveste nivå, men trenden er positiv og har i 2015 og 2018 ligget på 50%. Et resultat mellom 40-50 % er en veldig god prestasjon som viser at rådgivings- og kvalifiseringstiltakene har en effekt.